

BELEIDSPLAN

BOSGROEP LIMBURGSE DUINEN VZW

Aanvraag definitieve erkenning

1 januari 2010 – 31 december 2015

Inhoudstafel

Inleiding: Procesbeschrijving bij de opmaak van het beleidsplan.....	5
1. Korte historiek van de Bosgroep.....	6
1.1. Organisatie.....	6
1.2. Financiering	9
1.3. Werkingsgebied	10
1.3.1 Situering en algemene karakteristieken	10
1.3.2 Evaluatie van de bostoestand in het werkingsgebied.....	12
1.3.3 Conclusies van een terreinkijkdag	12
2. Rolverdeling binnen de Bosgroep.....	14
2.1. Functiebeschrijvingen	14
2.1.1 Rol van de bestuursorganen van de vzw	14
2.1.2 Rol van de bosgroepcoördinator	14
2.1.3 Rol van de medewerker	14
2.1.4 Rol van vrijwilligers.....	15
2.1.5 Rol van de provincie	15
2.1.6 Rol van het Agentschap voor Natuur en Bos.....	15
2.1.7 Rol van de CVBA	15
2.2. Communicatielijnen	15
3. Visie van de Bosgroep en doelstellingenkader.....	16
3.1. Visie.....	16
4. SWOT-analyse.....	18
5. Doelstellingenkader van het Agentschap voor Natuur en Bos.....	19
6. Eigen werkplan voor de Bosgroep Limburgse Duinen vzw voor 6 jaar..	20
6.1. Strategische doelstellingen	20
6.2. Operationele doelstellingen	21
6.3. Fasering van de acties nodig om de operationele doelen te bereiken over 6 jaar.....	24
6.3.1 Algemene werkwijze Bosgroep Limburgse Duinen vzw.....	24
6.3.2 Keuzes en prioriteiten	27
6.4. Communicatiestrategie voor ledenwerving.....	28
7. Boordtabellen.....	29
7.1. Boordtabel over 6 jaar.....	29
7.2. Boordtabel voor het komende werkjaar, inclusief kostenraming	29
7.3. Boordtabel voor rapportering van het voorbije werkjaar (activiteitenverslag).....	30
Bijlagen.....	31

Inleiding: Procesbeschrijving bij de opmaak van het beleidsplan

Dit beleidsplan werd opgesteld in het kader van 'het **uitvoeringsbesluit** voor de erkenning en subsidiëring van de bosgroepen in Vlaanderen' (*Besluit van de Vlaamse regering 21 juni 2003*) en maakt essentieel deel uit van het dossier dat ter erkenning van de Bosgroep Limburgse Duinen vzw werd ingediend bij het Agentschap voor Natuur en Bos. De indeling van dit beleidsplan is conform aan de bijlage van het hierboven vermelde Besluit van de Vlaamse regering.

Het plan beschrijft de **prioriteiten, de accenten en de activiteiten**, die de Bosgroep Limburgse Duinen vzw de komende **6 jaren** (1 januari 2010 tot en met 31 december 2015) zal uitvoeren in haar werkingsgebied. De **basis** van dit plan wordt gevormd door de aanpak van de Bosgroep en de prioriteiten, die samen met de Raad van Bestuur en in overleg met de leden werden bepaald. Op basis van deze prioriteiten werd een langetermijnplanning opgesteld. Zowel de aanpak als de langetermijnplanning kunnen worden bijgestuurd, indien dit nodig blijkt na de tussentijdse evaluatie. Interessante opportuniteiten voor de bosgroepwerking kunnen eveneens aanleiding geven tot aanpassingen, in overleg met de Raad van Bestuur.

Dit beleidsplan kwam tot stand in nauw overleg met de Raad van Bestuur. De **onderstaande tabel** geeft een **overzicht** van de verschillende **stappen en overlegmomenten** met **bestuurders en leden** gedurende de periode van opmaak van dit beleidsplan. De verslagen van de overlegmomenten met de werkgroep zijn terug te vinden als bijlage 4.

Datum	Activiteit	Genodigden	# aanwezigen	Inhoud van overleg
25/08/2008	Raad van Bestuur	11	8	Opmaak van een stappenplan voor het uitwerken van het beleidsplan
22/11/2008	Raad van Bestuur + Terreinkijkdag	11	3	Concrete werken en realisaties van de Bosgroep bekijken op het terrein
26/01/2009	Raad van bestuur	11	10	Analyse van de huidige en toekomstige werking van de Bosgroep
16/03/2009	Raad van Bestuur	11	8	Visie uitgewerkt voor de komende 6 jaar
20/04/2009	Raad van Bestuur	11	5	Acties, prioriteiten en doelstellingen bepalen voor de volgende 6 jaar
16/05/2009	Algemene Vergadering	209	11	Uitleg over de inhoud van het beleidsplan aan alle leden en waarbij de AV volmacht geeft aan de RvB voor de goedkeuring van het beleidsplan en opstellen van prioritaire acties voor 2010
07/09/2009	Raad van Bestuur	11	8	Goedkeuring beleidsplan 2010-2015 en activiteitenverslag Opstellen acties voor 2010

Het beleidsplan werd goedgekeurd op de Algemene Vergadering van de Bosgroep Limburgse Duinen vzw van 16 mei 2009 te Neerpelt.

1. Korte historiek van de Bosgroep

1.1. Organisatie

De huidige vereniging **Bosgroep Limburgse Duinen** vzw is ontstaan na een 'pilotperiode' van anderhalf jaar. Tijdens deze proefperiode waren de start van 3 boscomplexen (Lindel-Hoeven in Overpelt, Hoevebos-Schomberg in Houthalen en Vlasmeer in Eksel) en de oprichting van de vzw de belangrijkste momenten. Op 8 mei 2006 werd de Bosgroep Limburgse Duinen vzw opgericht in aanwezigheid van 25 aanwezigen waarvan 13 stichtende leden. De statuten van de vereniging werden opgesteld in overleg met geïnteresseerden en met de stuurgroep, die het pilotproject begeleidde. De Bosgroep Limburgse Duinen vzw werd voorlopig erkend voor de periode 1 januari 2007 - 31 december 2009. Op 16 mei 2009 vonden de eerste herverkiezingen van de bestuurders plaats, waarbij 3 nieuwe mensen in het bestuur kwamen.

*Chronologisch kan de **historiek** van de Bosgroep Limburgse Duinen vzw als volgt kort worden voorgesteld:*

Start: november 2004

Pilootfase: ongeveer 1,5 jaar

Oprichting vzw-structuur: 08/05/2006

Fase voorlopige erkenning: 01/01/2007-31/12/2009

Fase definitieve erkenning: 01/01/2010-31/12/2015

Coördinator vanaf 11/2004: Jan Mampaey

Medewerkster vanaf oktober 2008: Ine Houbrechts (voorheen andere medewerkers)

De **provincie Limburg** heeft ervoor gekozen de bosgroepen in haar provincie vanaf het eerste uur te ondersteunen. Een eerste pilotproject, 'Bosgroep West - Limburg', startte al in 1998. De Bosgroep Noordoost - Limburg ging onafhankelijk van de provincie van start. Dankzij een overeenkomst tussen de vroegere afdeling Bos & Groen van het Vlaams Gewest en het Dienstencentrum voor Bosbouw was dit privé-initiatief van ondersteuning verzekerd en kon een vzw worden opgericht. De provincie Limburg nam dit initiatief over en sloot hiervoor in januari 2003 een overeenkomst af. Nadien volgden overeenkomsten tussen de provincie en de vroegere Afdeling Bos & Groen voor de Bosgroep Zuid - Limburg (maart 2003), Hoge Kempen (november 2003) en Noordwest -Limburg (later omgevormd tot Limburgse Duinen) (november 2004). De overtuiging dat bosgroepen werkelijk iets kunnen bereiken door boseigenaars te stimuleren hun bossen goed te beheren, heeft geleid tot het succesvol functioneren van alle Limburgse Bosgroepen onder de 'vleugels' van het provinciebestuur. Limburg is de eerste provincie in Vlaanderen waar een gebiedsdekkend netwerk van bosgroepen bestond.

De Bosgroep Limburgse Duinen vzw sloot met de volgende partners een overeenkomst af:

1. Provincie Limburg: Bij het indienen van de aanvraag van de voorlopige erkenning (eind september 2006) werd een 'ondertekende belofte' tussen de Raad van Bestuur en het provinciebestuur afgesloten. Deze belofte bepaalt dat de Raad van Bestuur binnen het jaar na de voorlopige erkenning van de Bosgroep Limburgse Duinen vzw een minstens 4/5 werkende coördinator en een halftijds werkende medewerker in dienst zullen nemen of afspraken maken met een andere werkgever over het ter beschikking stellen aan de Bosgroep Limburgse Duinen vzw van een minstens 4/5 werkende coördinator en een halftijds werkende medewerker. De Raad van Bestuur sloot in 2006 hiervoor een overeenkomst af met de provincie Limburg. In ruil voor de basissubsidie, die aan de provincie wordt doorgestort, verzorgt de provincie Limburg de basiswerking met minimaal één coördinator en één medewerker. In de loop van 2006 verhoogde de provincie Limburg de administratieve ondersteuning van 2,5 VTE tot 5 VTE. De overeenkomst met de provincie werd reeds verlengd voor de periode 1 januari 2007 – 31 december 2009 en zal daarna voor onbepaalde duur worden verlengd, zo lang de Bosgroep erkend wordt. De Limburgse Bosgroepen kunnen, dankzij de steun van de provincie, aan alle Limburgse bosgroepleden het 3-maandelijks informatief ledenblad aanbieden (eerst 't Bosbelang, nu 't Limburgs Bosbelang).

2. Samenwerking met Bosgroepen Noordoost-Limburg vzw, West-Limburg vzw, Hoge Kempen vzw en Zuid-Limburg vzw: Een overkoepelend overleg tussen de Limburgse Bosgroepen, het Limburgs Overlegplatform (LOP) genoemd, wordt 2 keer per jaar georganiseerd. Hier worden afspraken gemaakt over gemeenschappelijke acties en aspecten van de werking (bv. arbeidersploegen, vorming, houtverkoop,...). Op 14 juni 2007 werd een Coöperatieve vennootschap van de Limburgse Bosgroepen cvba opgericht met als doel alle commerciële activiteiten te bundelen van de 5 Limburgse Bosgroepen. De 5 Limburgse Bosgroepen-vzw's zijn gelijke aandeelhouders (met elk 100 aandelen) van deze cvba. De Bosgroep Limburgse Duinen vzw staat, net als de andere Limburgse Bosgroepen, garant voor 3 720 euro van het startkapitaal van de Coöperatieve Vennootschap van de Limburgse Bosgroepen cvba. De cvba werd opgericht om alle BTW-plichtige activiteiten efficiënt te kunnen blijven uitvoeren. Elke Limburgse Bosgroep vzw duidde 3 vertegenwoordigers aan voor de Algemene Vergadering van de cvba en 2 vertegenwoordigers voor de Raad van Bestuur van de cvba. Guy Coolens (bestuurder Bosgroep Limburgse Duinen vzw) is voorzitter van de cvba. Eric Smeets (bestuurder Bosgroep Zuid-Limburg vzw) is ondervoorzitter. Benjamine Bufkens (coördinator Bosgroep West-Limburg vzw) en An Pierson (coördinator Bosgroep Noordoost-Limburg vzw) werden respectievelijk aangeduid als penningmeester en secretaris van de cvba.

3. Groenwerk vzw: In 2004 vroegen de Bosgroepen Noordoost - en West - Limburg 8 arbeiders aan, in het kader van het Besluit van de Vlaamse regering rond de Groenjobs. Deze loonsubsidie werd toegekend. De werking van de arbeidersploeg, voor het uitvoeren van onrendabele bosbeheerwerken met een ecologische meerwaarde, groeide de laatste jaren gestaag. Mits bijkomende provinciale subsidies en de 5 projectsubsidies, werken in Limburg momenteel minstens 2 arbeidersploegen (van telkens 4 arbeiders en 1 ploegbaas) voltijds voor de Bosgroepen. De 5 Limburgse Bosgroepen sloten via de overkoepelende Coöperatieve van de Limburgse Bosgroepen cvba een overeenkomst af met Groenwerk vzw. Groenwerk vzw maakt deel uit van de sociale werkplaats 'De Winning' in Lummen en staat in voor de organisatie, uitrusting en begeleiding van de ploegen.

De **onderstaande tabellen** geven een overzicht van de **contactgegevens** van de **coördinator**, **medewerkster** en van de **arbeidersploeg van de Bosgroep Limburgse Duinen vzw**.

	Contactgegevens	Werkgever
<i>Coördinator: Jan Mampaey</i> Diploma: Bio-ingenieur	Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt tel. 011 23 83 19 fax 011 23 83 10	provincie Limburg
<i>Administratief medewerker: Ine Houbrechts</i> Diploma: Boekhouden -Informatica	Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt, tel. 011 23 83 15	provincie Limburg
<i>Arbeidersploeg: Groenwerk vzw</i>	Sint-Ferdinandstraat 1, 3650 Lummen	Groenwerk vzw

Een kopie van de contracten van coördinator en medewerker zijn als bijlage 6 bijgevoegd.

De **samenstelling** van de **Raad van Bestuur** is statutair bepaald als volgt (zie statuten als bijlage 5):

- de persoon die het Agentschap voor Natuur en Bos als haar vertegenwoordiger heeft aangeduid, vanaf het ogenblik dat het Agentschap voor Natuur en Bos werkend lid is van de vereniging;
- de persoon die de provincie Limburg als haar vertegenwoordiger heeft aangeduid, vanaf het ogenblik dat de provincie Limburg werkend lid is van de vereniging;
- de personen die door de gemeente-leden zijn aangeduid als vertegenwoordiger met dien verstande dat slechts twee gemeente-leden lid kunnen zijn van de Raad van Bestuur en slechts vanaf het ogenblik dat ze werkend lid zijn van de vereniging;
- één of meer bosbeheerders van privaat bos van 10 ha of kleiner;
- één of meer bosbeheerders van privaat bos groter dan 10 ha.

De plaats van de vertegenwoordiger van het Vlaamse gewest werd tot op heden nog niet ingevuld. De Bosgroep heeft geen dagelijks bestuur.

Tijdens de oprichtingsvergadering werden de leden van de Raad van Bestuur verkozen. De Raad van Bestuur telt **10 leden**: 7 privé-bosbeheerders, de provincie Limburg en 2 gemeenten van het werkingsgebied. Op de jaarvergadering van 16 mei 2009 werden voor het eerst nieuwe verkiezingen georganiseerd. In onderstaande tabel vindt u de nieuwe leden van de Raad van Bestuur.

Groep ^(*)	Boseigenaar	Afgevaardigde	Functie
1	Provincie Limburg	Frank Smeets	Voorzitter
1	Stad Lommel	Jean Kuyken	Bestuurder
1	Gemeente Hechtel-Eksel	Marc Van Dyck	Bestuurder
2	Bauwen Josée		Secretaris
2	Maesen Eddy		Bestuurder
2	Rooyackers Eddy		Penningmeester
2	Beyen Wouter		Bestuurder
3	Coolens Guy		Ondervoorzitter
2	Houben Arsène		Bestuurder
3	Quanten Kris		Bestuurder

Overzicht Raad van Bestuur van de Bosgroep Limburgse Duinen vzw in augustus 2009

^(*) Legende groepen:

1: openbare bouseigenaars

2: privé-bouseigenaars met bos kleiner dan 10 ha

3: privé-bouseigenaars met bos groter dan 10 ha

Een aantal bestuurders van de Bosgroep volgen, als **vrijwilligers**, beheerwerken op (brandhoutcircuit en exploitaties).

Op elke bijeenkomst van de Raad van Bestuur wordt aan de bestuurders een overzicht gegeven van de stand van zaken betreffende houtverkoop, arbeidersploeg, boscomplexen en van de activiteiten van de coördinator en medewerker (vaste agendapunten).

De Bosgroep Limburgse Duinen vzw telt nu (dd. 31/08/2009) **213 leden**. Deze zijn verdeeld over 61 sympathiserende leden, 112 adviserende leden en 40 werkende leden. De adviserende en werkende leden van de Bosgroep Limburgse Duinen vzw hebben samen **3120 ha bos in beheer**, waarvan 2612 ha openbaar bos en 508 ha privé-bos. De leden evenals de gegevens over hun bossen zijn opgenomen in de ledenlijst (bijlage 7). Alle toetredingsformulieren kunnen ingekeken worden op de zetel van de Bosgroep.

De Bosgroep onderhoud contacten met een heel aantal partners. Alle gemeenten van het werkingsgebied zijn lid en, vooral op administratief vlak, is er een goede samenwerking. Er was ook een goede relatie met ANB (boswachters, ambtenaar privé-bos, ...) maar na de hervormingen is het evenwicht zoek. De volgende 6 jaar zal opnieuw tijd moeten geïnvesteerd worden om met de (nieuwe) mensen in nieuwe functies een professionele relatie op te bouwen. De Bosgroep werd op de hoogte gehouden van de oprichting en start van Bosland, maar is (nog) niet actief betrokken bij de werking.

De relatie met natuurverenigingen is eerder beperkt, maar regelmatig contacteren zij de bosgroep voor advies i.v.m. bos of doet de bosgroep beroep op hun infrastructuur voor het geven van cursussen. Met het Regionaal Landschap Lage Kempen werd in het verleden samengewerkt vanuit concrete vragen van eigenaars in de bossfeer en het open landschap. Een verdere kennismaking kan misschien nieuwe pistes voor samenwerking aanreiken.

Met recreanten (verenigingen) heeft de Bosgroep geen contact. Enkel bij het opstellen van een toegankelijkheidsreglement zal er actief contact gezorgd worden met deze doelgroep. Ook met WBE's of jagersgroeperingen heeft de Bosgroep geen rechtstreeks contact, ook al zijn er wel enkele leden actief jager.

1.2. Financiering

Onderstaande tabel geeft de begroting van 2009 weer, zoals goedgekeurd door de Algemene Vergadering op 16 mei 2009.

Begroting 2009

Rek. nr.	Omschrijving	2008		2009	
		Opbrengsten	Kosten	Opbrengsten	Kosten
70	SUBSIDIES				
700 010	Vi. Gem. Basissubsidie	85 000.00		85 000.00	
700 011	Vi. Gem. Beheersubsidie	26 581.00		26 581.00	
700 012	Vi. Gem. Projectsubsidie	12 417.00		(CVBA)	
700 013	Vi. Gem. Vormingssubsidie	2 326.00		(CVBA)	
700 200	Vi. Gem. Groenjobs	11 103.69		(CBVA)	
700 900	Diverse subsidies	-		6 500.00	
	TOTAAL SUBSIDIES	137 427.69		118 081.00	
74	OVERIGE OPBRENGSTEN				
740 010	Cursussen	-		(CVBA)	
740 011	Excursies	-		(CVBA)	
740 090	Onr.Beh.W. (Arbeidersploeg)	86.25		(CVBA)	
740 091	Houtverkopen	-		(CVBA)	
740 092	Andere boswerkzaamheden	-		(CVBA)	
	TOTAAL OVERIGE OPBRENGSTEN	86.25		-	
61	DIENSTEN EN DIV. GOED.				
610 900	Erelonen		1 252.10		1 500.00
613 400	Cursussen, opleidingen en doc.		115.60		120.00
613 500	Algemene kosten		405.15		450.00
613 600	Verzekeringen		660.96		665.00
618 200	Ter beschikking gest. pers.		85 000.00		85 000.00
618 900	Kosten m.b.t. Solabio-subsidies		-		6 500.00
	TOTAAL DIENSTEN EN DIV. GOED.		87 433.81		94 235.00
64	ANDERE BEDRIJFSKOSTEN				
640 010	Cursussen		909.50		(CVBA)
640 011	Excursies		3 219.78		(CVBA)
640 013	PDPO-project		-		10 000.00
640 090	Onr.Beh.W. (De Winning VZW)		22 028.92		(CVBA)
640 092	Andere boswerkzaamheden		-		(CVBA)
	TOTAAL ANDERE BEDRIJFSKOSTEN		26 158.20		10 000.00
75	FINANCIËLE OPBRENGSTEN				
757 300	Creditrente banken	125.81		-	
	TOTAAL FINANCIËLE OPBRENGSTEN	125.81		-	
65	FINANCIËLE KOSTEN				
655 000	Rekenverschillen		202.00		-
657 160	Bankkosten		38.30		-
	TOTAAL FINANCIËLE KOSTEN		240.30		-
67	BELASTINGEN				
670 010	Roerende voorheffing		18.88		-
	TOTAAL BELASTINGEN		18.88		-
	ALGEMENE TOTALEN	137 639.75	113 851.19	118 081.00	104 235.00
	RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR	23 788.56		13 846.00	

Hieronder wordt de **procentuele verdeling van de inkomsten per financieringsbron** weergegeven en **de besteding van deze middelen**. De cijfers zijn gebaseerd op de begroting van 2009 en het resultaat van 2008.

Verdeling inkomsten	% van totale inkomsten (bij benadering)	bedrag (€)
Vlaams Gewest: via BVR Bosgroepen	92,20	132.824,00
Vlaams Gewest: via Groenjobs	7,71	11.103,69
Andere (intresten ed)	0,09	125,81
	100	144.053,50
Verdeling uitgaven		
	% van totale uitgaven (bij benadering)	bedrag (€)
Provincie (loonkosten + werkingskosten)	65,06	85.000,00
Werkingsmiddelen: algemene kosten + verzekering	6,98	9.115,00
Vorming	0,09	120,00
Terreinwerken: arbeidersploeg	16,86	22.028,92
Investeringsen	0	0
Andere: financiële kosten, uitzond. kosten, belastingen)	11,01	14.388,46
	100	130.652,38

1.3. Werkingsgebied

1.3.1 Situering en algemene karakteristieken

De naam van de Bosgroep verwijst naar de landduinen die in alle gemeenten van het projectgebied zijn terug te vinden. Het projectgebied situeert zich volledig in de Limburgse Kempen op de westrand van het Kempisch plateau.

Hoogte/reliëf

Het werkingsgebied van de Bosgroep Limburgse Duinen vzw bevindt zich op de rand van het Kempisch Plateau op de overgang naar de Lage Kempen. De hoogte boven de zeespiegel situeert zich tussen 32 m (in het vijvergebied in Zonhoven) en 85 m (op de Schomberg in Houthalen).

Bodem

Een dunne dekzandlaag was zowat overal aanwezig op het einde van de laatste ijstijd. In die periode traden plaatselijke verstuivingen op. Sommige duinreliëfs dateren zeker uit die periode. Andere duingebieden hebben een middeleeuwse oorsprong door overbegrazing van de heide. De meest voorkomende bodem is de 'podzol'. De podzol is een typisch arme bodem, sterk zuur, arm aan voedende bestanddelen en erg waterdoorlatend. Door het rooien van het loofbos en de ontwikkeling van de heide op het Kempisch Plateau werd de Bt-horizont (klei-aanrijking) aangetast, opgelost en vervangen door een horizont met bovenaan humusaanrijking en onderaan ijzerhydroxiden (Bh/fe). Dit bodemtype noemt men de podzol.

De beeklopen vormen binnen het projectgebied een uitzondering vergeleken met de rest van het Vlaams Gewest. De beekoevers zijn slechts in beperkte mate vastgelegd. Recente rechttrekkingen komen weinig voor. Er zijn wel oudere, beperkte rechttrekkingen geweest in functie van de watermolens. De relatief ongestoorde loop geeft de beken een hoge natuurwaarde.

Omwille van de sterke doorlaatbaarheid van de bodem is het grondwater in het projectgebied van de Bosgroep kwetsbaar tot zeer kwetsbaar.

Biotische kenmerken

Een algemeen kenmerk van de bossen binnen het projectgebied is dat ze jong en vaak aangeplant zijn. Ze vormen op vele plaatsen het overheersende landschapselement.

Tweehonderd jaar geleden waren er nauwelijks bossen in de Kempen: hier en daar wat bosjes in de dalbodems waren de eerste resultaten van systematische bebossing. Halverwege de 19de eeuw tot rond de eeuwwisseling werd er versneld naaldhout aangeplant. Op die manier dachten de particulieren en de gemeenten het hoogste rendement te halen uit de droge heidegronden. De aanplant werd trouwens door de overheid sterk aangemoedigd (ook financieel). Tot na W.O. II stond de houtproductie vooral in functie van de mijnbouw. De meest gebruikte boomsoort was de grove den. De Corsicaanse den werd pas vanaf de 50-er jaren veel gebruikt.

De bosbestanden zijn over het algemeen homogeen en hebben een arme, verticale structuur, met in sommige bossen een onderetage met soorten uit het eiken-berkenbos (de natuurlijke vegetatie in deze streek). Vaak is de dichtheid van de naaldhoutbestanden van privé-bossen vrij groot door achterstallige dunningen, wat de ontwikkeling van een onderetage belemmert. Daarnaast verhindert Amerikaanse vogelkers, die bij veel naaldhoutbestanden als onderetage voorkomt, de ontwikkeling van inheemse bomen en struiken.

Aangeplante loofhoutbestanden vormen een veel kleiner aandeel. Veel loofhout is het gevolg van een spontane evolutie. Op heide ontstaat spontaan een gemengd bos (loofhout en grove den). Veel valleigronden evolueren spontaan naar struwelen met wilgen en elzen. Na W.O. II werden enkele in onbruik geraakte hooilanden met populieren beplant.

In het projectgebied zijn 7 Vogelrichtlijngebieden en 6 Habitatrichtlijngebieden afgebakend. De totale oppervlakte van de Vogelrichtlijngebieden bedraagt 8 831 ha, de oppervlakte van de Habitatrichtlijngebieden bedraagt 10 233 ha.

In het werkingsgebied van de Bosgroep Limburgse Duinen vzw bevindt zich een van de grootste bosgebieden van Vlaanderen: een aaneengesloten bosgebied van bijna 5000 ha, verspreid over 3 van de 5 gemeenten: Lommel, Overpelt en Hechtel-Eksel. Onder de naam van 'Bosland' werd het beheer van deze openbare bossen op elkaar afgestemd en werden gezamenlijke initiatieven genomen op vlak van recreatie, bosbeheer en wetenschappelijk onderzoek.

Enkele cijfers over het werkingsgebied (bron: boskartering 10/04/2003)

- Totale oppervlakte van het werkingsgebied: 33 743,64 ha
- Totale oppervlakte bos in het werkingsgebied: 10 886,39 ha
- Bosindex: 32 %
- Totale oppervlakte privé-bos in het werkingsgebied: 5 710,01 ha
- Totale oppervlakte openbaar bos in het werkingsgebied: 5 176,38 ha
- Verhouding openbaar bos/privé-bos: 48 % openbaar bos en 52 % privé-bos
- Totale gekende oppervlakte loofbos in het werkingsgebied: 2 467 ha
- Totale gekende oppervlakte naaldbos in het werkingsgebied: 7 231 ha
- Percentage loofhout t.o.v. percentage naaldhout: 25% loofhout t.o.v. 75 % naaldhout

Deze informatie wordt weergegeven in de kaarten 1 tot en met 7 onder bijlage 2:

Kaart 1: Boskartering + Vlaamse natuurreservaten

Kaart 2: Speciale beschermingszones

Kaart 3: Beschermd Landschappen

Kaart 4: Openbare bossen

Kaart 5: Topo

Kaart 6: Boomsoorten

Kaart 7: Biologische waarderingskaart

1.3.2 Evaluatie van de bostoestand in het werkingsgebied

De natuurlijke vegetatie op de drogere Kempische bodems is het eiken-berkenbos. In het verleden werd hier echter massaal naaldhout (Grove en Corsicaanse den) aangeplant. In het werkingsgebied van de Bosgroep Limburgse Duinen bestaat 75 % van de bossen uit dennenbestanden. In de privé-bossen hebben zeer veel bestanden een sterke dunningsachterstand van 20 tot 40 jaar. De meeste dennenbestanden zijn tussen de 50 en de 80 jaar. Daarnaast verhindert ook Amerikaanse vogelkers, die bij veel naaldhoutbestanden als onderetage voorkomt, de ontwikkeling van inheemse bomen en struiken.

Er werd de voorbije 4 jaar vastgesteld dat, wanneer er niet gedund is en een storm passeert, dikwijls de mooiste toekomstbomen omwaaien. Ook in bestanden waar wel gedund is, waaien bij stormen dikwijls de "mooiste en grootste" exemplaren om, maar zeker niet meer dan in niet-gedunde bestanden.

In veel bestanden is er een "dubbel stabiliteitsprobleem". Om te beginnen is door een gebrek aan regelmatige dunningen de verhouding kroon/totale stamlengte vaak maar 1/5 terwijl dat in stabiele bestanden 3/5 moet zijn. Daarenboven zit in de ondergrond op veel plaatsen (van Houthalen tot Overpelt) een ondoordringbare laag maaskiezels op een halve tot 1 meter diepte. De dennen geraken met hun wortels niet of zeer moeilijk door deze laag en wortelen zeer oppervlakkig. Door een gebrek aan regelmatige dunningen staan de bomen veel te dicht op elkaar en is ook het wortelstelsel van een individuele boom dikwijls zeer beperkt. Dit zorgt voor een extra windgevoeligheid.

Over deze problematiek is, voor zover bekend bij de Bosgroep, geen wetenschappelijk onderzoek gevoerd en zijn ook geen goed onderbouwde theoretische modellen beschikbaar.

De meeste privé-eigenaars van onbeheerde dennenbestanden staan niet open voor een omvorming van hun "instabiele bestanden". De Bosgroep adviseert nu om in dit soort bestanden toch redelijk sterk te dunnen (20-30 %). Na een instabiele periode juist na de exploitatie krijgen de wortelstelsels van de overgebleven bomen immers de kans om uit te breiden. Zo wordt die "ondergrondse stabiliteit" toch gedeeltelijk verbeterd. De verhouding kroon/totale stamlengte kan niet hersteld worden.

Het is organisatorisch en economisch niet haalbaar en realistisch om de dunning van 20-30 % te spreiden over bijvoorbeeld 3-4 jaar. Enkel gemotiveerde eigenaars die zelf hun dunningen uitvoeren en het hout als brandhout gebruiken kunnen dit doen. Het is ook ecologisch niet wenselijk om dit op grote bosoppervlaktes toe te passen omdat dit elk jaar opnieuw voor een verstoring zorgt.

Omdat veel bossen niet of weinig werden onderhouden gedurende de laatste 20-30 jaar, zijn ook veel boswegen slecht onderhouden. De meeste boswegen zijn ook helemaal niet voorzien op het zware bosbouw materiaal dat nu gebruikt wordt voor exploitaties.

De meeste loofhoutbossen zijn in de beekvalleien terug te vinden. Op een zeldzaam populierenbestand na, bestaan de meeste bossen uit wilg en zwarte els met berk en zomereik op de iets drogere percelen. Op de drogere gedeelten zijn enkele zeldzame bestanden van beuk, zomereik en Amerikaanse eik en berk terug te vinden. Kapvlaktes van den die niet terug werden opgeplant, groeien meestal uit tot gemengde bestanden met een zeer groot aandeel van Amerikaanse vogelkers.

1.3.3 Conclusies van een terreinkijkdag

Op 22 november 2008 werd er door een delegatie van de Raad van Bestuur een bezoek gebracht aan een aantal bossen in het werkingsgebied waar de Bosgroep acties heeft ondernomen. Op die dag werden de volgende conclusies gemaakt:

Conclusie i.v.m. opvolging van exploitaties

De manier van werken van de Bosgroep ivm een schadegeval werd positief geëvalueerd en als voorbeeld voor de toekomst naar voor geschoven. De gecombineerde opvolging door vrijwillige bestuurders en de coördinator is prima verlopen. Die bestuurders hebben ondertussen meer ervaring met het opvolgen van exploitaties.

Conclusie i.v.m. boscomplexaanpak

De Boscomplexaanpak in zijn huidige vorm blijft behouden, zeker voor de gebieden waar er een beperkt beheerplan kan opgesteld worden. Wel zal getracht worden om in een volgende ronde nog meer mensen te laten deelnemen aan beheerplannen en bijhorende boswerkzaamheden.

De nu gevolgde boscomplexaanpak bestaat uit de volgende stappen:

- samenwerking met gemeente
- aankondiging in gemeentelijk infoblad
- infovergadering
- individuele terreinbezoeken
- opmaak beheerplan
- aanduiding dunning
- exploitatie
- brandhoutverkoop
- bestrijding avk met de arbeidersploeg
- uitbreiding BHP

Wanneer de Bosgroep contact heeft met een groot aandeel van de bouseigenaars in een bepaald boscomplex én wanneer er problemen zijn rond toegankelijkheid, kan de Bosgroep als “forum” dienen voor bostoegankelijkheid. De Bosgroep kan dan het initiatief nemen om een oplossing uit te werken in samenwerking met alle betrokken partners (eigenaars en gebruikers).

Wanneer een uitgebreid beheerplan wordt opgesteld, zal er moeten worden samengewerkt met een studiebureau dat een groot deel van het werk uit handen neemt.

Conclusie i.v.m. het inzetten van de arbeidersploeg

De arbeidersploeg levert goed werk in de bestrijding van exoten. Toch wordt de ploeg enkel planmatig ingezet in grote aaneengesloten gehelen van enkele hectaren en bij voorkeur in boscomplexverband. Het heeft geen zin om individuele kleine bestanden die omringt zijn door andere bestanden met vogelkers door de arbeidersploeg te laten behandelen. Voor andere bestrijdingsmethodes van Amerikaanse vogelkers (o.a. “knikken” en afzagen op heuphoogte) worden enkele experimenten door andere Limburgse Bosgroepen afgewacht. Bij twijfelgevallen over het “onrendabel karakter” van de bepaalde werken spelen de volgende factoren een rol:

- motivatie en opvolging van de werken door de eigenaar;
- de ligging (in boscomplex of niet);
- de grootte van de opdracht.

De coördinator kan altijd advies vragen aan de RvB vooraleer beslissingen te nemen.

Conclusie i.v.m. dunningen in dennenbestanden:

Als antwoord op het dubbel stabiliteitsprobleem (zie hoger) wordt in de eerste plaats het omvormen van instabiele bestanden verder aangemoedigd. Gemotiveerde eigenaars moeten gestimuleerd worden om hun dunning te spreiden over enkele jaren. Een dunning van 20-30 % wordt als redelijk beschouwd. Ook binnen de Raad van bestuur zijn de meningen over dit onderwerp verdeeld.

Conclusie i.v.m. boswegen en exploitatie:

Het probleem van de boswegen moet op niveau van het boscomplex aangepakt worden. Er moet een circuit van boswegen worden bepaald dat goed wordt aangelegd en waarover het hout kan worden afgevoerd bij een exploitatie. Deze wegen kunnen ook door fietsers en wandelaars gebruikt worden en moeten ook onderhouden worden. Dit probleem kan niet door de verschillende particuliere bouseigenaars worden opgelost maar moet met hulp van de overheid (gemeentelijk, provinciaal, gewestelijk en Europees) gebeuren.

2. Rolverdeling binnen de Bosgroep

2.1. Functiebeschrijvingen

Het Vlaams Bestuurdersoverleg boog zich na haar oprichting in 2006 in eerste instantie over de rolverdeling binnen bosgroepen. Hieruit ontstond in september 2006 een document, dat voor de verschillende bosgroepen als referentiekader dient. Op de Raad van Bestuur van 26 januari 2009 werd de rolverdeling binnen de Bosgroep Limburgse Duinen vzw besproken. Er was een opvallende eensgezindheid over de taakverdeling onder de bestuurders.. Hieronder worden de belangrijkste conclusies van beide besprekingen weergegeven.

2.1.1 Rol van de bestuursorganen van de vzw

Het uitstippelen, opvolgen en evalueren van het algemeen beleid is een belangrijke taak voor de bestuurders. Zij bewaken de visie, bepalen de langetermijndoelstellingen en de strategie. Dit proces gebeurt bij voorkeur in een constructieve dialoog met de coördinator. Deze heeft immers de terreinkennis en de ervaring om zaken realistisch in te schatten. De coördinator moet de bestuursorganen hiertoe van voldoende en grondige informatie voorzien, opdat het bestuur het beleid voldoende gefundeerd kan uitwerken.

Het bewaken van een goede bosgroepwerking en het opvolgen van het beleid is een tweede belangrijke taak van de bestuurders. Ook een goede samenwerking tussen bestuurders, de coördinator en het ANB wordt als een onderdeel van een goede bosgroepwerking beschouwd. Om deze taak goed te kunnen uitvoeren, wordt van de bestuurders verwacht dat ze actief participeren in de eigen bestuursraden en algemene vergaderingen. Nieuwe bestuurders dienen zich in te werken in de bosgroepwerking. De agenda wordt door de coördinator opgesteld, maar kan door de bestuurders worden aangevuld. Administratieve taken liggen bij de coördinator en de medewerker.

Daarnaast wordt van de bestuurders verwacht dat zij in externe organen de Bosgroep vertegenwoordigen (bv. de cvba Limburgse Bosgroepen). Dit gebeurt na afvaardiging vanuit de Raad van Bestuur. Op infovergaderingen en brandhoutverkopen geven bestuurders de Bosgroep Limburgse Duinen vzw mee een gezicht.

2.1.2 Rol van de bosgroepcoördinator

Het operationele niveau ligt in handen van de coördinator. Deze persoon heeft een zekere autonomie in de dagelijkse werking en het uitvoeren van het beleidsplan. Een belangrijk deel van de taken van de coördinator is beleidsvoorbereidend. Vanzelfsprekend moet de coördinator de bestuurders voldoende informeren over de dagelijkse werking, zodat zij voldoende op de hoogte zijn om het beleid verder uit te werken. De coördinator stelt alle verslagen (jaarlijks activiteitenverslag, boordtabellen, beleidsplan) op en bereidt alle bestuursbijeenkomsten voor.

De coördinator is het belangrijkste aanspreekpunt van de Bosgroep en verzorgt de dagelijkse werking (contacten met leden, coördinatie arbeidersploegen, administratieve en praktische ondersteuning van de leden, hout verkopen, brandhoutkappingen organiseren, vormingsactiviteiten organiseren,...). Bij het uitoefenen van de dagelijkse werking moet de coördinator de doelstellingen van het beleidsplan zo goed mogelijk trachten uit te voeren en de belangen van de Bosgroep verdedigen. Het creëren en stimuleren van nieuwe contacten, zowel binnen de Bosgroep als tussen de Bosgroep en andere instanties, is een belangrijke taak voor de coördinator.

2.1.3 Rol van de medewerker

De medewerker is samen met de coördinator de belangrijkste persoon in de dagelijkse werking van de Bosgroep. De medewerker zorgt voor de organisatie van het bosgroepsecretariaat. Zij zorgt voor de administratieve ondersteuning van de Bosgroep, het bijhouden en up to date houden van gegevens van de eigenaars, logistieke ondersteuning, het bijhouden van klassement,... Ook helpt de medewerker ook bij het opmaken van activiteitenverslagen en boordtabellen. Daarnaast heeft de medewerker enkele overkoepelende taken over de 5 Limburgse Bosgroepen zoals opvolgen van cursussen en excursies, boekhouding,...

2.1.4 Rol van vrijwilligers

Tot nu toe nemen een aantal bestuurders vrijwilligerstaken op. Het investeren van tijd en energie in extra ondersteuning van vrijwilligers wordt unaniem belangrijk bevonden. Vrijwilligers kunnen enkele operationele taken opnemen, ter ondersteuning van de coördinator. Het opvolgen van de arbeidersploeg of exploitaties, het opruimen van kruinhout e.d. kunnen best opgevolgd worden door iemand van de streek. Deze vrijwilligers kunnen zo lokaal de Bosgroep mee een gezicht geven. De eindverantwoordelijkheid voor het beleid en beheer van de Bosgroep blijft bij de coördinator.

2.1.5 Rol van de provincie

De opvolging en aansturing van het bosgroeppersoneel gebeurt in Limburg hoofdzakelijk door de provincie, door de overeenkomst die de 5 Limburgse Bosgroep-vzw's met de provincie hebben afgesloten. De provincie voorziet de nodige uitrusting voor de werking en zorgt voor de continuïteit van het bosgroeppersoneel.

2.1.6 Rol van het Agentschap voor Natuur en Bos

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) heeft meer algemene taken. Het is (mede)verantwoordelijk voor het opstellen van het beleid van de Bosgroepen, het bosbeheer en nog breder het beleid rond natuur, jacht en recreatie. Hierbij vinden de bevrageden het creëren van een éénduidige interpretatie het belangrijkste. Sterk hieraan verbonden, wordt aan het ANB een belangrijke voorbeeldfunctie toegedicht. Het ANB heeft ook een controlerende functie. De bevrageden oordelen dat een correcte toekenning en controle van de subsidies cruciaal is. Een duidelijke, consequente en professionele dossieropvolging vanuit het ANB is essentieel.

Daarnaast hoopt de Bosgroep op occasionele, concrete samenwerkingsmogelijkheden, zoals bij de hervorming van het ANB voorzien werd. In het verleden gebeurde dit ad hoc met enkele individuele wachters. Een uniforme houding en visie van het ANB (tussen beleid afkomstig van het hoofdbestuur en de provinciale afdeling, maar ook tussen de cellen beheer en beleid) maakt ook de werking van de Bosgroepen eenduidiger.

2.1.7 Rol van de CVBA

Vanaf 2009 neemt de Coöperatieve een aantal gemeenschappelijke taken van de Limburgse Bosgroepen over. Zo organiseren zij de houtverkoop, cursussen en excursies. Ook de boekhouding wordt door hen bijgehouden en op termijn zal de CVBA ook de arbeidersploeg aansturen. De rol die de CVBA uitoefent is weinig bekend binnen de Bosgroep Limburgse Duinen.

2.2. Communicatielijnen

De coördinator bereidt de vergaderingen van de Raad van Bestuur voor. Indien mogelijk bezorgt hij de te bespreken documenten vóór de vergadering aan de bestuurders. De bestuurders kunnen bijkomende agendapunten voorstellen aan de coördinator vóór de datum van de vergadering of aan de voorzitter vóór de aanvang van de vergadering. Tijdens de vergadering ontvangt elke bestuurder een mapje met de agenda en de te bespreken of goed te keuren documenten, alsook een agenda voor de komende maanden.

Naast de informatie i.v.m de bestuursvergaderingen wordt in de loop van het jaar ook regelmatig informatie naar de bestuurders verstuurd via e-mail. Om de bestuurders niet te overstelpen met informatie, die niet altijd even relevant is, wordt de informatie geselecteerd alvorens te verspreiden. Het is soms moeilijk om hierin het juiste evenwicht te vinden. Op termijn kan het nuttig kunnen zijn te werken met een dagelijks bestuur, dat nauwer bij de dagelijkse werking betrokken wordt.

Er is een wekelijks overleg tussen de medewerkers van Limburgse bosgroepen en de medewerkers van de cvba om lopende zaken te bespreken. Op bestuurdersniveau zijn er overlegstructuren op Limburgs en Vlaams niveau waar bestuurders van de Bosgroep Limburgse Duinen in participeren. Sinds 2009 is er ook een nieuwe overlegstructuur met ANB opgezet waarin een vertegenwoordiging van de Bosgroepen is opgenomen. Bij de oprichting van de koepel van Vlaamse Bosgroepen kan er een nieuwe start genomen worden voor de communicatie tussen de Vlaamse Bosgroepen en ANB.

3. Visie van de Bosgroep en doelstellingenkader

De onderstaande **visie van de Bosgroep Limburgse Duinen vzw** werd uitgewerkt door de Raad van Bestuur en de coördinator tijdens de overlegmomenten in het voorjaar 2009. Op basis van deze visie werd het doelstellingenkader geformuleerd.

3.1. Visie

De Bosgroep Limburgse Duinen biedt een **kwaliteitsvolle dienstverlening** aan leden.

Die dienstverlening gebeurt vanuit **respect** voor de wensen van de bosbeheerder en is gebaseerd op een goede interne **organisatie** en een uitgebreid netwerk van **overlegstructuren** en **samenwerkingsverbanden**.

Als **neutrale schakel** tussen overheid en privé-bosbeheerder streeft de Bosgroep naar een **multifunctioneel, duurzaam bosbeheer** met extra aandacht voor standplaatsgeschiktheid, bebossingen, toegankelijkheid en exploitatiewegen.

Kwaliteit

De kwaliteit van de dienstverlening is belangrijker dan het aantal leden dat wordt bereikt of het aantal hectaren waarover geadviseerd wordt. De groei van de Bosgroep is dan ook ondergeschikt aan de kwaliteit van de dienstverlening.

Respect

De Bosgroep start vanuit de wensen van de bosbeheerder en toetst die wensen aan het wettelijk kader en de bosbouwkundige mogelijkheden op het terrein.

Dienstverlening

De Bosgroep kan advies en hulp bieden bij het bosbeheer; zowel bij de planning, de administratie en de concrete uitvoering van boswerkzaamheden. De privé-bosbeheerder blijft echter verantwoordelijk voor het gevoerde bosbeheer.

Om die privé-bosbeheerder meer kennis en inzicht te geven in duurzaam bosbeheer organiseert de Bosgroep cursussen en excursies. Vier keer per jaar verschijnt een ledenblad. Vorming van bosbeheerders blijft een belangrijke peiler van de bosgroepwerking. Het draagt bij tot een breed draagvlak voor duurzaam bosbeheer, zowel op hun eigendom als in een brede, zelfs mondiale context.

Organisatie

De coördinator neemt een centrale plaats in. Hij is het aanspreekpunt van de bosbeheerders en partners, hij stuurt het secretariaat aan en adviseert de Raad van Bestuur.

In de toekomst wil de Bosgroep meer vrijwilligers inschakelen voor allerlei taken in de boscomplexen. In samenwerking met andere Limburgse Bosgroepen zou een praktijkgerichte opleiding tot bosconsulent kunnen worden opgezet. De vrijwilligers zullen echter nooit de eindverantwoordelijkheid dragen voor de organisatie van het bosbeheer.

De boscomplexwerking blijft de basis voor de concrete werking, al worden individuele bosbeheerders ook verder geholpen.

De Bosgroep zal blijven groeien, dat is inherent aan het concept van de Bosgroep. Met die groei van het aantal leden zal ook de werklast voor de organisatie toenemen. De Bosgroep wil enkel groeien met het behoud van kwaliteit. Als de kwaliteit van de dienstverlening niet meer verder kan gewaarborgd worden, zal de groei worden beperkt, daartoe zal de Bosgroep de volgende jaren 3 pistes verder uitzoeken:

- het zoeken naar mogelijkheden voor het aanwerven van een bijkomende (adjunct)coördinator. Dit kan ook een coördinator zijn die "gedeeld" wordt met andere Limburgse Bosgroepen;
- het inzetten van vrijwilligers als bosconsulenten die een aantal taken van de coördinator kunnen overnemen in een boscomplex;

- ook door het verder uitbouwen van de cvba Limburgse Bosgroepen kunnen een aantal taken van de coördinator worden doorgeschoven. In de eerste plaats zullen dat taken zijn i.v.m. houtverkoop, arbeidersploeg en vorming.

Overleg en samenwerking

Op zich is de Bosgroep al een samenwerkingsverband tussen verschillende bosbeheerders. Maar het overleg en de samenwerking gaat veel verder dan de interne werking. Al van bij de oprichting werkt de Bosgroep Limburgse Duinen vzw nauw samen met de andere Limburgse Bosgroepen. Op het Limburg Overlegplatform (LOP) worden bosgroepoverstijgende onderwerpen door bestuurders van de 5 Limburgse Bosgroepen besproken. De cvba Limburgse Bosgroepen, waar sinds december 2008 twee personeelsleden in dienst zijn, zorgt voor een praktische ondersteuning van de 5 Limburgse Bosgroepen op vlak van houtverkoop, arbeidersploeg en vorming. Onder impuls van de cvba en de Limburgse Bosgroepen zal de praktische organisatie van de individuele Limburgse Bosgroepen verder op elkaar worden afgestemd en kan de efficiëntie van de werking worden verhoogd. Op Vlaams niveau ondersteunt de Bosgroep de uitbouw van een koepel van de Vlaamse Bosgroepen en participeert in een aantal overlegstructuren tussen de bosgroepen en het ANB.

De Bosgroep is geen eiland in het buitengebied. Er wordt vlot samengewerkt en regelmatig overlegd met het ANB, de provincie Limburg, de 5 gemeenten van het projectgebied, het Regionaal Landschap Lage Kempen en met natuurverenigingen. In de toekomst zal ook 'Bosland' een belangrijke partner worden in het noorden van het projectgebied. De Bosgroep staat altijd open voor nieuwe samenwerkingsverbanden in het projectgebied.

Neutraliteit

De Bosgroep wil toch in de eerste plaats een neutrale schakel zijn tussen de privé-bosbeheerder en de overheid. De Bosgroep kan ook een neutraal forum zijn voor bosbeheerders en gebruikers bij overleg over toegankelijkheid. De Bosgroep kan, via zijn overlegstructuren, bekommernissen en problemen laten doorstromen naar het beleid, maar is geen belangenvereniging of drukkingsgroep.

Multifunctioneel duurzaam bosbeheer

De Bosgroep gaat telkens op zoek naar een evenwicht tussen de economische, ecologische en recreatieve functie van het bos. Dit evenwicht zal bepaald worden door de wensen van de bosbeheerder en het wettelijk kader. In de overwegend arme, zanderige bodem van het projectgebied wordt in alle gevallen veel aandacht besteed aan standplaatsgeschikte boomsoorten.

Toch zal ook de volgende jaren de klemtoon liggen op het beheer van dennenbossen met een grote dunningsachterstand. Het wegwerken van deze dunningsachterstand en waar mogelijk het omvormen van deze bestanden, blijft een belangrijke opdracht van de Bosgroep Limburgse Duinen vzw. Daarnaast zal de Bosgroep extra aandacht geven aan de exploitatiewegen, toegankelijkheid en het bebossen van landbouwgronden.

4. SWOT-analyse

Tijdens de voorbereidingen van het beleidsplan, werd in het voorjaar van 2009 een **SWOT-analyse** (strengths/weaknesses/opportunities/threads – analysis) gedaan bij de bestuurders van Bosgroep Limburgse Duinen vzw. Hieronder worden de resultaten gegeven.

STERKTES

Organisatie

- Goede organisatiestructuur
 - Goede communicatie van de coördinator.
 - Goede RvB (motivatie, opkomst vergaderingen, alle beslissingen in consensus...).
 - Op AV: alle beslissingen in consensus.
 - Limburgs overlegplatform.
 - Vlaams overleg Bosgroepen.
- Goede opleiding personeel. Goede werking secretariaat i.s.m. andere Limburgse bosgroepen. Informatica-ondersteuning met GIS.

Leden en dienstverlening

- De Bosgroep is goed aanspreekbaar / ter beschikking voor de eigenaar.
- Goede samenwerking van/met eigenaars. Motivatie eigenaars.
- Goede dienstverlening (Houtverkoop, advies, beheerplannen, ...).
- 't Limburgs Bosbelang.
- Kwaliteit van cursussen en excursies.
- Arbeidersploeg als uithangbord.
- Samenwerking met privé-bedrijven.

ZWAKTES

- Opkomst van cursussen en excursies in 2008 (verzadiging ?).
- Communicatie van bestuurders naar leden.
- Tekort aan marketing.
- Weinig ideeën aan de basis en bij bestuurders. Beperkte praktijkervaring van coördinator, medewerkers en bestuurders.
- Weinig gebruik gemaakt van gemeentelijk infobladen.
- Slechts een beperkt aantal van de eigenaars doet mee in een boscomplex.

KANSEN

- Activiteiten voor leden.
- Vrijwilligers zijn de beste ambassadeurs.
- Het versterken van het imago van de Bosgroep.
- Leden voelen zich verbonden.
- Wetgeving i.v.m. boscompensatie.
- Motivatie van eigenaars
- Pers.
- Samenwerken met openbare besturen.
- Arbeidersploeg als uithangbord

BEDREIGINGEN

- Prijs van de activiteiten voor leden.
- Wetgeving: wijzigingen subsidies voor bosgroepen.
- Afhankelijkheid van openbare besturen

5. Doelstellingenkader van het Agentschap voor Natuur en Bos
(cf. Art. 41bis Bosdecreet en de statuten van de Bosgroep Limburgse Duinen vzw)

1. Het stimuleren van een duurzaam bosbeheer met als richtingskader de criteria duurzaam bosbeheer zoals bepaald door de Vlaamse Regering conform het bosdecreet van 13 juni 1990 en zijn uitvoeringsbesluiten met latere wijzigingen.
2. Het op elkaar afstemmen en coördineren van de beheerdoelstellingen en -maatregelen voor de bossen van de verschillende bosbeheerders in de zin van het bosdecreet.
3. De samenwerking inzake bosbeheerwerken; het verbeteren en het op elkaar afstemmen van deze werken.
4. De organisatie van de houtwinning, de verkoop van hout en het verkrijgen van alternatieve inkomsten verbeteren.
5. Het recreatieve medegebruik verbeteren door de openstelling van de bossen op elkaar af te stemmen.
6. De organisatie van de bosarbeid verbeteren, met inbegrip van het welzijn op het werk en van werkgelegenheidsinitiatieven.
7. Het op elkaar afstemmen, wat de bossen betreft, van de gebiedsgerichte terreinvisies uit andere beleidsdomeinen, zoals onder meer de jacht, het visbeheer, de recreatie, het natuurbehoud, de landschapszorg, de waterbeheersing en de waterwinning.
8. Het stimuleren van de responsabilisering van de bosbeheerders.
9. Het invullen en het verbeteren van de ecologische functie op het niveau van de Bosgroep.
10. Bij de functie-invulling van de betrokken bossen, rekening houden met de behoeften van de lokale gemeenschap en de bosgebruikers.
11. Het nemen van bijzondere initiatieven die de toetreding van de bosbeheerders van kleine boseigendommen bevorderen.
12. In voorkomend geval, zich actief richten op de realisatie van de doelstellingen en maatregelen van het natuurrichtplan, conform de artikelen 48 en 50 van het decreet van 21 oktober 1997 inzake het natuurbehoud en het natuurlijk milieu. Het beheer is daarvoor verantwoordelijk.
13. Het vergroten van het maatschappelijk draagvlak voor duurzaam bosbeheer.

6. Eigen werkplan voor de Bosgroep Limburgse Duinen vzw voor 6 jaar

Volgende doelstellingen (strategische en operationele) voor de komende 6 jaren zijn het resultaat van:

- de ervaringen en realisaties in de periode van de voorlopige erkenning. De realisaties en activiteiten van het afgelopen jaar 2009 (tem 31/08/2009) werden gebundeld en bijgevoegd in het aanvraagdossier;
- de overlegmomenten van de bestuurders over het beleidsplan.

Strategische doelstellingen vloeien voort uit de visie van de Bosgroep. Het verschil tussen de huidige situatie en hoe wij onze ideale organisatie zien op lange termijn, leidt tot deze doelstellingen. Als we bovendien weten wat onze sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen zijn, kunnen we samen bepalen wat we prioritair gaan aanpakken en hoe. Welke sterktes willen we behouden of versterken? Kunnen we onze zwaktes omzetten in verbeterpunten? Liggen er in de kansen haalbare mogelijkheden of opportuniteiten? Hoe kunnen we de bedreigingen vermijden?

Op basis van een lijst met prioritare acties en met in het achterhoofd onze visie en SWOT-analyse, werd door de bestuurders een individuele top 5 samengesteld. Als we deze resultaten samenvoegen, komen we tot het volgende top 3 van prioritare acties:

- Zoveel mogelijk goed beheerd bos.- Opstarten, “opvullen” en opvolgen van boscomplexen.- Onderhoud van de bossen door de eigenaars zelf aanmoedigen.

Tegenover een ‘meer’ moet altijd een ‘minder’ staan. De bestuurders vinden acties rond toegankelijkheid, de organisatie van excursies (als extra op de excursies die door de cvba Limburgse bosgroepen worden georganiseerd) en acties die vooral gericht zijn op ledengroei, duidelijk minder belangrijk.

6.1. Strategische doelstellingen

Kwalitatieve dienstverlening naar leden

Prioritair is dat de kwaliteit van de dienstverlening niet in het gedrang komt door het willen bereiken van andere doelstellingen. Ontevreden eigenaars zorgen voor slechte mondelinge reclame wat de werking van de Bosgroep erg kan bemoeilijken. Onder basiswerking wordt verstaan: individuele terreinbezoeken met eigenaars, hulp bij administratie (kapmachtigingen, subsidieaanvragen, ...), het organiseren van een houtverkoop en herbebossing, het ter beschikking stellen van een arbeidersploeg, een aanbod van cursussen en excursies, ...

Gecontroleerd groeien

De volgende jaren wil de Bosgroep Limburgse Duinen vzw gecontroleerd verder groeien, zonder de kwaliteit van de dienstverlening te verwaarlozen. Ondertussen kan de Bosgroep profiteren van de, sinds 2004, opgebouwde ervaring en contacten. Anderzijds werken een aantal mechanismen sterk begrenzend voor het groeiritme. Zo vragen reeds langer aangesloten leden vaak opnieuw begeleiding bij de organisatie van beheerwerken of tijd voor het oplossen van hun vragen. Het tijdelijk wegvallen van medewerkers of coördinatoren kan voor de nodige groeivertraging zorgen. Ook het opvolgen van overkoepelende projecten kan tijdelijk veel tijd van de coördinator vragen. Deze laatste twee elementen zorgden voor een groeivertraging in 2008: er werd veel tijd aan de realisatie en concrete opvolging van twee overkoepelende projecten besteed (Lotto-projecten over houtverkoop en databeheer en PDPO-project) en op Limburgs niveau waren 3 collega's-bosgroepcoördinatoren een langere periode afwezig.

In 2007 werd het streefdoel van 75 nieuwe leden gemakkelijk gerealiseerd. Op basis hiervan, werd voor 2008 ook een groei met 75 leden vooropgesteld, maar dit cijfer werd helemaal niet gehaald. Op basis van deze ervaring en op basis van het huidige personeelswerking, wordt een groei met 50 leden per jaar voor de volgende 6 jaren vooropgesteld.

Een aantal leden van de Raad van bestuur stelt voor om meer regionale persberichten te publiceren om zo meer algemene naambekendheid te verwerven. Verwacht wordt dat dit het aantal spontane vragen sterk zou doen stijgen. Enkel bij het opstarten van nieuwe boscomplexen zal hierop beperkt worden ingegaan.

Uitbouwen van samenwerkingsverbanden

De Raad van Bestuur vormt de kern van de vereniging. De Raad van Bestuur moet de nodige inzet en kennis tonen, zodat alle types van boscijneren zich thuis voelen bij de Bosgroep. Verder moet er gezorgd worden voor een goede communicatie naar de leden en een goede samenwerking met betrokken organisaties en instanties. De Bosgroep mag niet evolueren naar een belangenvereniging, maar heeft wel een signaalfunctie naar de overheid en een brugfunctie tussen overheid en bosbeheerders.

6.2. Operationele doelstellingen

Voor de 3 strategische doelstellingen worden hieronder de geselecteerde operationele doelstellingen opgesomd in volgorde van belangrijkheid. Tussen haakjes worden de doelstellingen van het doelstellingskader van het Agentschap voor Natuur en Bos vermeld, waarmee de operationele doelstellingen verband houden. Onder elke prioritaire doelstelling wordt een korte toelichting gegeven.

1. Kwalitatieve dienstverlening

Doelstelling 1.1. Onderhoud van de bossen door de eigenaars zelf aanmoedigen (1, 2, 3, 8, 9, 10, 11)

Meer dan de helft van de boscijneren die meedoen aan beheerplannen, beheren zelf hun bos. Door hen gericht advies te geven, kunnen ze zelf verder hun bossen beheren. Dit geldt zowel voor eigenaars met grote als kleine eigendommen. Het "beter beheer" van deze bossen is echter moeilijk in getallen te vatten. Als een eigenaar zelf zijn bossen beheert, blijft hij beter "verbonden" met zijn bos en zal hij het belang van goed bosbeheer ook beter begrijpen.

Doelstelling 1.2. Individuele terreinbezoeken (1, 8)

De Bosgroep werkt per definitie vanuit de concrete realiteit van een bos. Individuele terreinbezoeken blijven de basis voor de boscomplexwerking en individuele vragen.

Doelstelling 1.3. Hulp bieden bij administratie (1 t/m 12)

De bosbeheergerelateerde administratie weegt helaas zwaar op de motivatie van individuele privé-boscijneren. De Bosgroep vraagt gratis subsidie voor haar leden aan voor openstelling, voor (her)bebossing met inheemse soorten, voor de opmaak van een uitgebreid bosbeheerplan en voor de ecologische bosfunctie. Ook kapmachtigingen worden gratis opgesteld en aangevraagd. De gratis opmaak van beperkte beheerplannen in het kader van de boscomplexwerking is eveneens een belangrijke administratieve hulp voor veel eigenaars. Via de offertevragen, georganiseerd vanuit de cvba, neemt de Bosgroep, indien gewenst, ook op dit vlak heel wat administratie voor leden over. De volgende jaren zal de Bosgroep haar leden administratief blijven ondersteunen, op hoger beschreven wijzen.

Doelstelling 1.4. Organisatie houtverkoop (4)

Vermits het wegwerken van achterstallige dunningen een van de prioriteiten is in het projectgebied, is het organiseren van houtverkoop essentieel voor de Bosgroep Limburgse Duinen. Een belangrijk administratief deel van deze organisatie kan vanaf 2009 door de CVBA Limburgse Bosgroepen worden uitgevoerd.

De ontwikkeling van een goed draaiend brandhoutcircuit maakt ook deel uit van de "houtverkoop". De laatste jaren werd op dit vlak veel gerealiseerd, vooral dankzij de vrijwillige inzet van enkele bestuurders.

De volgende 6 jaren zal zo veel mogelijk geïnvesteerd worden in de organisatie van houtverkoop en de uitbouw van een brandhoutcircuit in het volledige werkingsgebied.

Doelstelling 1.5. Aanbod arbeidersploeg (6)

Sinds 2005 kunnen leden gebruik maken van een gesubsidieerde arbeidersploeg voor de uitvoer van onrendabele bosbeheerwerken. Hierbij is het belangrijk om de werking goed aan te sturen en op te volgen. De Bosgroep Limburgse Duinen zet de arbeidersploeg vooral in voor de bestrijding van Amerikaanse vogelkers. Voor deze werken wordt de arbeidersploeg enkel planmatig en op grotere oppervlaktes ingezet. Ook hier wordt, waar mogelijk eerst het brandhoutcircuit ingezet. Dit heeft maatschappelijk en financieel enkel voordelen. Het bestrijden van individuele, kleine percelen in een groter bosgebied kan ook via het brandhoutcircuit gebeuren.

De volgende 6 jaren zal de Bosgroep een arbeidersploeg blijven inzetten, ter ondersteuning van privé-boseigenaars voor de uitvoer van onrendabele bosbeheerwerken. Hierbij wordt rekening gehouden met de groeiende vraag en blijft de Bosgroep de werking en resultaten kritisch opvolgen en evalueren.

Doelstelling 1.6. Organisatie cursussen en excursies (1, 7, 8)

Op Vlaams en Limburgs niveau bieden de Bosgroepen heel wat vormingsmogelijkheden aan, onder de vorm van cursussen en excursies. Op de overkoepelende website is veel relevante informatie consulteerbaar. Het ledenblad ('t Limburgs Bosbelang) tracht de leden steeds over actuele thema's te informeren.

Uit de bevraging blijkt dat de leden dit aanbod en de kwaliteit ervan erg appreciëren. Nochtans was in 2008 in heel Vlaanderen een terugval van het aantal deelnemers merkbaar. Dat neemt niet weg dat de Bosgroep, in samenspraak met de andere Limburgse Bosgroepen via de cvba Limburgse Bosgroepen het huidige vormingsaanbod zal behouden gedurende de volgende 6 jaar.

Doelstelling 1.7. Communicatie naar de leden (1, 2, 8, 11)

Het correct informeren van de leden blijft één van de basispeilers van de werking. De hervorming binnen het Agentschap voor Natuur en Bos maakt extra inspanningen wenselijk op het vlak van de communicatie over de nieuwe structuur en aanspreekpunten van allerlei domeinen.

Het informeren gebeurt via individueel contact, via het ledenblad ('t Limburgs Bosbelang) en via vorming.

2. Gecontroleerd groeien

Doelstelling 2.1. Opstarten van nieuwe boscomplexen (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11)

De werking met boscomplexen wordt verder uitgebouwd. De Bosgroep werkt prioritair in boscomplexen buiten VEN-gebieden. Daar volstaat een beperkt beheerplan. Dat kan relatief snel door de Bosgroep zelf worden opgesteld met als gevolg dat er snel een zichtbaar resultaat optreedt, als voorbeeldfunctie, in alle bosgebieden met veel privé-bos in het projectgebied.

Daarnaast zal ook actief gezocht worden naar plaatsen waar een partner (gemeente of een andere overheidsinstantie) de prefinanciering wil dragen voor een uitgebreid beheerplan. De meeste gemeenten hebben echter al een uitgebreid beheerplan. Er zal onderzocht worden of zij een uitbreiding van hun beheerplan niet willen prefinancieren. Pas wanneer er zo'n partner gevonden is, zullen ook boscomplexen in VEN-gebied planmatig worden aangesneden.

Doelstelling 2.2. Opvolgen en uitbreiden van bestaande boscomplexen (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11)

Tot op heden initieerde de Bosgroep 5 boscomplexen (Lindel-Hoeven, Hoevebos-Schomberg, Vlasmeer, Waard, Vlasmeerheide-Locht). Voor sommige bosgroepleden, die in een gezamenlijk beheerplan van een boscomplex participeerden is de begeleiding vanuit de Bosgroep voor de uitvoer van meeste geplande beheerwerken onontbeerlijk.

De volgende 6 jaren zal de Bosgroep de bestaande gezamenlijke bosbeheerplannen blijven opvolgen.

In de meeste boscomplexen participeren maar een beperkt aantal eigenaars in vergelijking met het totaal aantal bouseigenaars in het gebied. Wanneer er grote gezamenlijke werken gepland worden (o.a. gezamenlijke dunningskappingen), kunnen opnieuw alle eigenaars worden aangeschreven met de vraag of ze niet willen meedoen. Op die manier worden de boscomplexen systematisch uitgebreid.

Doelstelling 2.3. Pistes onderzoeken om bijkomend personeel voor de Bosgroep te kunnen inzetten.

Samen met de andere Limburgse bosgroepen zal gezocht worden naar mogelijkheden voor het aanwerven van een bijkomende (adjunct)coördinator. Dit kan ook een coördinator zijn die “gedeeld” wordt met andere Limburgse Bosgroepen of extra personeel bij de cvba Limburgse Bosgroepen dat een aantal extra taken van de coördinator kan overnemen of andere opportuniteiten.

Doelstelling 2.4. Uitbouw van de werking met vrijwilligers

Vanuit de samenwerking met vrijwilligers kan één van de belangrijkste groeibegrenzende factoren aangepakt worden; namelijk de beperkte menskracht achter de Bosgroep. Anderzijds kunnen vrijwilligers de praktische en sociale basis van de Bosgroep mee versterken, zeker als zij lokaal een gebied en het sociaal bosnetwerk kennen. De opvolging van goedgekeurde gezamenlijk uitgebreide bosbeheerplannen gebeurt best in samenwerking met lokale vrijwilligers. De coördinator kan onmogelijk al de terreinwerken opvolgen. De Bosgroep zal voor elk boscomplex vrijwilligers zoeken die bepaalde opvolgingstaken kunnen uitvoeren in nauw overleg met de coördinator. Tot nu toe situeren de vrijwilligers bij de Bosgroep zich vooral in de Raad van Bestuur. Uit deze samenwerking blijkt de grote waarde, die vrijwilligers de Bosgroep kunnen bieden. De volgende 6 jaren moet de Bosgroep meer tijd investeren in de selectie en “opleiding” van extra vrijwilligers. Er kan gebruik gemaakt worden van de pakketten rond “bosconsulenten” die door de Antwerpse bosgroepen is uitgewerkt. Het feit, dat momenteel nog niet echt in naambekendheid kan geïnvesteerd worden, is nadelig voor het aantrekken en motiveren van vrijwilligers. De bereidheid tot vrijwilligerswerk stijgt in regel wanneer het gaat om een bekend initiatief.

3. Uitbouwen van samenwerkingsverbanden

Doelstelling 3.1. Werking van de Raad van Bestuur

In het algemeen is voor een goede bosgroepwerking, een goede werking van de Raad van Bestuur cruciaal. De Raad van Bestuur **bepaalt het beleid** van onze vereniging en beslist in onduidelijke situaties over wat de Bosgroep kan en mag doen en wat niet.

Doelstelling 3.2. Samenwerking met andere instanties en organisaties (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10)

De afgelopen 5 jaar werd een **netwerk** opgebouwd met de gemeenten, natuurverenigingen en het regionaal Landschap. Dit netwerk vergemakkelijkt op heel wat vlakken de dienstverlening van de Bosgroep. Waar nodig kan de Bosgroep meteen doorverwijzen naar een partner. Dit netwerk moet de volgende 6 jaren **verzorgd** en, waar mogelijk, **uitgebouwd** worden. Zo kunnende krachten gebundeld worden (de samenwerking in het kader van Solabio met Regionaal Landschap Lage Kempen in Vlasmeer is daar zeker een mooi voorbeeld van).

Indien mogelijk, wordt **naar andere organisaties doorverwezen**. Bijvoorbeeld naar de VBV of naar Landelijk Vlaanderen, wanneer beleidskwesties of meer persoonlijke belangen aan de orde zijn.

Doelstelling 3.3. Brug- en signaalfunctie vervullen naar de overheid (1, 13, 14)

Waar mogelijk zal de brede bosbeheerproblematiek van de leden de volgende 6 jaren duidelijk geschetst worden bij de betrokken overheidsinstanties via vertegenwoordiging in de recent opgezette overlegorganen.

6.3. Fasering van de acties nodig om de operationele doelen te bereiken over 6 jaar

6.3.1 Algemene werkwijze Bosgroep Limburgse Duinen vzw

De werking van de (Limburgse) Bosgroepen heeft een technisch, mensgericht en organisatorisch aspect. Op de regelmatige overlegmomenten met Limburgse en Vlaamse bosgroepcoördinatoren wordt uitvoerig gediscussieerd over gezamenlijke thema's en gerapporteerd over de ervaringen in de respectievelijke Bosgroepen. Deze uitwisseling van ervaringen is zeer leerrijk en de afstemming, die erdoor mogelijk is, is zeer belangrijk om een coherent verhaal naar de Vlaamse bouseigenaars toe te kunnen brengen.

Technisch aspect

De aanpak concentreert zich op de volgende punten:

- het verlenen van informatie over het bosbeheer en –wetgeving aan de bosbeheerder en geïnteresseerden;
- het overnemen van (een stuk) administratie rond bosbeheer (vergunningen, subsidieaanvragen, offertevragen, ...);
- het verlenen van professioneel advies over de verschillende beheeropties, met de nadruk op duurzaam bosbeheer en het netto kostenplaatje voor de eigenaar;
- het opbouwen van een netwerk van contacten, waarvan de eigenaar, afhankelijk van zijn of haar behoeften en beheerwerken, gebruik kan van maken;
- het professioneel vermarkten van het hout, met name van gemengde loten van variabele kwaliteit;
- het creëren van een neutraal en onafhankelijk gespreksforum als een link tussen overheid en privé, tussen bouseigenaar en bosgebruiker;
- het vakkundig inzetten van de arbeidersploeg.

Mensgericht aspect

De Bosgroep streeft naar een duurzaam bosbeheer, dat eerst en vooral gedragen moet zijn door de bosbeheerder en de omgeving. De bosbeheerder of eigenaar staat dan ook, samen met het bos, centraal in de bosgroepwerking. Deze aanpak impliceert de volgende punten:

- het respecteren van de eigendomsrechten, verschillende belangen en visies;
- het samenwerken op vrijwillige basis;
- het bieden van een luisterend oor voor de factoren, die momenteel in Vlaanderen de bosbeheerders weerhouden van duurzaam bosbeheer;
- het signaleren van de belangrijkste en meest voorkomende factoren aan het Agentschap voor Natuur en Bos;
- het streven naar meer openheid en een goede communicatie met de bosbeheerder;
- het motiveren van bosbeheerders door eerst en vooral de demotiverende factoren (administratie, misverstanden, gebrek aan contacten of ervaring, ...) weg te nemen;
- het werken aan een algemene geleidelijke groei van het draagvlak voor duurzaam bosbeheer;
- het maximaal informeren en betrekken van bosgebruikers, omwonenden en geïnteresseerden;
- het samen brengen van verschillende partners en belanghebbenden.

Organisatorisch aspect

De Bosgroep baseert haar organisatorisch luik op 4 peilers:

- projectmatige werking via Boscomplexen. De ervaringen van de Bosgroep Limburgse Duinen vzw de voorbije 5 jaren leren dat een gestructureerde aanpak via boscomplexen de beste resultaten geeft. Ook al zijn zeker niet alle boscomplexen even "succesvol". De voordelen van deze aanpak zijn:
 - mogelijkheid tot het bundelen van individuele afspraken met bouseigenaars (efficiëntere tijdsinvestering, minder verplaatsingen);
 - gezamenlijk beheer en houtverkoop wordt mogelijk;
 - via het gezamenlijk bosbeheerplan kan de opvolging van het boscomplex duidelijk worden gepland

- wandelingen, cursussen worden concreter en interessanter.
- Omwille van deze voordelen zal de werking (start van gezamenlijke projecten) van de Bosgroep vooral gericht zijn op de aanpak van de boscomplexen. Daarnaast worden de boseigenaars die de Bosgroep uit eigen beweging contacteren, efficiënt verder geholpen. Aan de hand van de driejarenplanning kan worden bekeken wanneer de Bosgroep in die regio acties zal ondernemen.
- via partnerships met andere organisaties naar een win-winsituatie streven. Op Limburgs niveau worden met de andere Limburgse Bosgroepen via het Limburgs Overlegplatform en de Coöperatieve Vennootschap van de Limburgse Bosgroepen cvba afspraken gemaakt ivm arbeidersploeg, houtverkoop en vorming. Het Vlaamse gewest, de provincie en gemeenten zijn belangrijke partners op het terrein (maar ook lokale verenigingen met betrekking tot natuur, jacht, recreatie, ...)
 - het verder helpen van spontane vragen,
 - intern maakten de Limburgse bosgroepcoördinatoren op Limburgs niveau afspraken i.v.m. de verdeling van algemene 'bosgroeptaken', zoals het opvolgen van 't Limburgs Bosbelang, de gezamenlijke houtverkoop, de Coöperatieve Vennootschap van de Limburgse Bosgroepen cvba, de arbeidersploeg, maar ook het aansturen en coördineren van het bosgroepsecretariaat, GIS, ... Deze verdeling verhoogt de efficiëntie van de groep van bosgroepcoördinatoren en –medewerkers. Naast deze algemene taken werd ook een tandemsysteem binnen de groep van bosgroepcoördinatoren en –medewerkers uitgewerkt. Zo kan bij tijdelijk wegvallen van één of meerdere collega's de continuïteit van de bosgroepwerking beter verzekerd worden. Dit vraagt bij het afwezigheid van één of meerdere collega's een aanzienlijke bijkomende tijdsinvestering die moeilijk kan worden voorspeld voor de komende 6 jaar.

Boscomplex-aanpak

De **ervaringen** van de Bosgroep Limburgse Duinen vzw uit de pilootprojectfase en de periode van voorlopige erkenning **sluiten aan** bij de ervaringen van andere **bosgroepen met een werkingsgebied op arme Kempische bodems**. Kenmerkend zijn grotere, soms gemeentegrensoverschrijdende boscomplexen met veel eigenaars met een kleine bouseigendom. De gemeenten zijn meestal grotere bouseigenaars. De belangrijkste conclusie, die in dit beleidsplan uitgewerkt werd en door de leden goedgekeurd werd, is dat de huidige **werkwijze met boscomplexen** in het werkingsgebied van Bosgroep Limburgse Duinen behouden blijft. Het dominante bostype in het werkingsgebied van Grove en Corsicaanse den kampt vooral met achterstallige dunningen. Met de Boscomplexaanpak wil de Bosgroep de eigenaars systematisch verder helpen in grotere aangesloten gebieden. Door de beheerswerken (voornamelijk houtkap) voor alle bosbeheerders op dezelfde momenten te laten vallen, kan men toch interessante houtloten maken waardoor de kappingen rendabel zijn. Na 5 jaar worden in de meeste boscomplexen opnieuw alle eigenaars aangeschreven en kan het beheerplan worden uitgebreid. Ook tussentijds kunnen geïnteresseerde bouseigenaars aansluiten bij een bestaand beperkt beheerplan.

Bij de aanpak van een boscomplex kunnen 2 belangrijke fasen worden onderscheiden namelijk: de startfase en de opvolgingsfase.

Startfase

Deze fase bestaat uit een voorbereidend en een uitvoerend gedeelte.

voorbereiding: *In samenwerking met het gemeentebestuur worden de volgende activiteiten gerealiseerd:*

- *definitieve afbakening van het boscomplex, hiervoor wordt ook het Agentschap Natuur en Bos geraadpleegd;*
- *opzoeken van de bouseigenaars;*
- *opstellen + verzenden van de uitnodigingsbrieven voor de startvergadering;*
- *in het geval van een uitgebreid beheerplan: opstellen van een bestek voor de opmaak van het beheerplan en aanstellen van een studiebureau.*

uitvoering:

- ***informatievergadering*** (startvergadering): *de bouseigenaars worden ingelicht over de diensten van de Bosgroep en de problematiek van het boscomplex. Ze kunnen hun interesse om samen te werken kenbaar maken via een invulblad;*
- ***persoonlijk bezoek:*** *Met elke geïnteresseerde bouseigenaar wordt een bezoek gepland in zijn/haar bos. Tijdens dit bezoek wordt de toestand van het bos bestudeerd en worden eventueel afspraken gemaakt met betrekking tot het gezamenlijk beheer. Indien de bouseigenaar wenst deel te nemen, wordt met de bouseigenaar het gezamenlijk beperkt beheerplan opgesteld of, in het geval van een uitgebreid beheerplan, een kapmachtiging en een overeenkomst voor deelname aan het beheerplan opgemaakt. Indien de bouseigenaar een dunning wenst, wordt met de bouseigenaar de overeenkomst voor het aanduiden van*

dunningen en het formulier met schalminstructies ingevuld. Indien gewenst wordt eveneens een overeenkomst voor de arbeidersploeg en een toetredingsformulier ondertekend;

- **aanduiden van dunningen:** De Bosgroep bundelt de overeenkomsten voor het aanduiden van de dunningen en stuurt deze samen met de schalmfiches door naar de uitvoerder van de aanduiding. Indien de boseigenaar dit wenst, wordt hij/zij verwittigd wanneer de dunning wordt aangeduid;
- **opstellen ontwerp gezamenlijk beheerplan en definitief beheerplan:** In het geval van een beperkt beheerplan wordt, op basis van de individuele bezoeken met de boseigenaars, een ontwerpbeheerplan opgesteld en verzonden naar de deelnemende boseigenaars. In functie van de opmerkingen wordt het ontwerpplan aangepast. Het definitief beheerplan wordt opgesteld en ter goedkeuring voorgelegd aan het Agentschap Natuur en Bos.

Voor de opmaak van een uitgebreid beheerplan staat een studiebureau in, begeleid door een stuurgroep waarin de betrokken partners zetelen (Agentschap Natuur en Bos, gemeente, bosgroepcoördinator, privé-boseigenaars, ...). Via infomomenten worden de privé-boseigenaars op de hoogte gehouden van het plan. De deelnemende eigenaars ontvangen een ontwerpbeheerplan waaraan zij hun schriftelijke goedkeuring moeten geven vooraleer het openbaar onderzoek plaatsvindt. Een toegankelijkheidsreglement maakt integraal deel uit van het uitgebreid beheerplan;

- **organisatie van de houtverkoop:** Het hout, dat via de Bosgroep te koop wordt aangeboden, wordt in loten opgedeeld. Het hout wordt meestal via de gezamenlijke houtverkoop van de Limburgse bosgroepen verkocht, maar een onderhandse verkoop of verkoop via het brandhoutcircuit is ook mogelijk;
- **Inzetten van de arbeidersploeg:** Wanneer in genoeg aaneengesloten boseigendommen vogelkers kan bestreden worden, kan de arbeidersploeg worden ingezet. Ook voor andere onrendabele boswerkzaamheden kunnen boseigenaars beroep doen op de arbeidersploeg;
- **opvolging exploitatie:** de Bosgroep volgt al dan niet in samenwerking met de boseigenaars de exploitaties op.

De startfase stopt na het beëindigen van de beheerwerken (exploitaties, bestrijding van Amerikaanse vogelkers, ...) zo'n 3 jaar na de startvergadering

Het uiteindelijke doel van de startfase is vertrouwen creëren bij de boseigenaar. Het gezamenlijk beheerplan wordt de leidraad voor de opvolging van het boscomplex (zie opvolgingsfase).

Opvolgingsfase

De boscomplex-aanpak werd vanaf de opstart toegepast. Aangezien de Bosgroep Limburgse Duinen vzw nog maar enkele boscomplexen heeft opgestart en geen ervaring heeft met de opvolging ervan, zal de werkwijze van de Antwerpse en overige Limburgse bosgroepen worden toegepast. De opvolgingsfase start ongeveer drie tot vijf jaar na de startvergadering met de organisatie van een opvolgingsvergadering. Hierop worden opnieuw alle boseigenaars (deelnemende en niet-deelnemende) van het boscomplex uitgenodigd. Tijdens deze **opvolgingsvergadering** kunnen o.a. de volgende punten worden besproken:

- evaluatie van de uitgevoerde werken;
- bespreking van de opvolging van het boscomplex;
- eventueel het oprichting van een lokaal opvolgingscomité / groep bosconsulenten;
- bespreking van de uitvoering van de volgende dunningen;
- werken die door de arbeidersploeg moeten uitgevoerd worden;
- integratie van nieuwe boseigenaars;
- organisatie van cursussen en wandelingen;

De volgende **activiteiten** kunnen worden georganiseerd:

- vormingssessie "aanduiden van toekomstbomen";
- vormingssessie "aanduiden van dunningen";
- organisatie van een jaarlijkse wandeling; (eventueel) organisatie van gezamenlijke dunning en andere beheerwerken;
- opmaak van een toegankelijkheidsreglement;
- oprichting van een lokaal opvolgingscomité en start van een lokale werking;

6.3.2 Keuzes en prioriteiten

De Bosgroep wil in de eerste plaats de kwaliteit van de dienstverlening behouden en waar mogelijk nog verbeteren. Op die manier wil de Bosgroep trachten om een grotere oppervlakte goed beheerd bos te bekomen in het projectgebied (doelstelling 1.1). De basis voor deze dienstverlening is de boscomplexwerking (doelstelling 2.1 en 2.2), aangevuld met vraaggestuurde dienstverlening. Boseigenaars die zelf hun bos willen beheren worden bijgestaan met advies, administratieve hulp (doelstelling 1.3) en cursussen (doelstelling 1.6). Als de boseigenaar niet zelf het beheer in eigen handen kan/wil nemen kan hij beroep doen op de Bosgroep voor hulp bij het concrete bosbeheer zoals het aanduiden van dunningen, houtverkoop (doelstelling 1.4), inzet arbeidersploeg, ... De arbeidersploeg (doelstelling 1.5) wordt, zeker voor de bestrijding van Amerikaanse vogelkers enkel planmatig in boscomplexen ingezet. Het aanduiden van dunningen wordt uitbesteed, met behoud van de kwaliteitscontrole.

De kwaliteit van de dienstverlening is belangrijker dan een snelle groei van de Bosgroep. Wanneer de groei de dienstverlening in het gedrang dreigt te brengen, kunnen activiteiten voor het opstarten van nieuwe boscomplexen of de opvolging van bestaande boscomplexen worden stopgezet of uitgesteld. Het uitwerken van een opleiding van vrijwilligers zal in samenspraak met de andere Limburgse bosgroepen worden opgezet. Ook concrete acties om meer personeel te bekomen zullen in overleg met de andere Limburgse bosgroepen worden uitgewerkt (doelstelling 2.3).

De Bosgroep wil bestaande samenwerkingsverbanden op vlak van bosbeheer, beheerplanning, toegankelijkheid, e.a. verder uitbouwen (doelstelling 3.2). Daarnaast staat de Bosgroep ook open voor nieuwe samenwerkingsverbanden. Wanneer er een partner wordt gevonden die de prefinanciering van uitgebreide bosbeheerplannen op zich wil nemen, kunnen ook boscomplexen in VEN-gebieden worden aangesneden. Bij uitgebreide bosbeheerplannen wordt bij voorkeur gewerkt op het niveau van 1 of meerdere gemeenten.

De werking met prioritaire boscomplexen, aangevuld met een vraaggestuurde aanpak, sluit het ingaan op opportuniteiten de komende 6 jaar niet uit. De Raad van Bestuur zal evalueren of 'onvoorziene' opportuniteiten aanleiding kunnen geven tot afwijkingen van dit beleidsplan. De opsomming van de concrete acties en indicatoren, met name voor 2010, komen in bijlage 9 aan bod.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de regiogerichte werking van de Bosgroep tot 2015:

Naam boscomplex	Activiteit	Opp.bos in ha (AI opgenomen)	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lindel-Hoeven	BBHP	107 (21)	C X		U			CU					CU
Hoevebos-Schomberg	BBHP	135 (27)	C	X	U		U		CU				
Vlasmeer	BBHP	125 (49)		C	X	U	U			CU			
Waard	BBHP	27 (5)			C X	U				CU			
Eikelbos	BBHP	39 (8)				X		CU					CU
Sonnis	BBHP	158 (26)				C	X					CU	
Vlasmeerheide-Locht	BBHP	116					CX					CU	
Hoeverheide	BBHP	46						CX					CU
Masy	BBHP	43							CX				
Hoendrik-Bolissen	BBHP	39									CX		

Legende: opmaak = X, uitbreiding = U, contactname boseigenaars = C

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de **gezamenlijke bosbeheerplannen**, waarvan de **Bosgroep de start initieerde**, sinds haar oprichting.

Naam beheerplan	Soort BHP	# eig (privé/openb)	Datum start opmaak	Opp. bos (ha)	Datum goedkeuring
Lindel-Hoeven	BBHP	22	31/05/2005	20,6046	08/12/2005
Hoevebos-Schomberg	BBHP	78	27/10/2005	26,9062	20/07/2006
Vlasmeer	BBHP	58	13/03/2006	48,6051	30/07/2007
Waard	BBHP	6	14/04/2007	5,1134	13/02/2008
Eikelbos	BBHP	4	01/06/2008	8,0427	10/12/2008
Sonnis	BBHP	18	21/06/2008	26,5203	20/04/2009
Vlasmeerheide-Locht	BBHP		18/04/2009		

Voor het vormingsaanbod kiezen we ervoor om verder te gaan op de ingeslagen weg. In overleg met de andere Limburgse bosgroepen wordt door de cvba Limburgse Bosgroepen een vormingsaanbod uitgewerkt.

De doelstellingen, om de leden te verenigen en te vertegenwoordigen (doelstelling 3.3) zullen in de marge van alle andere doelstellingen aan bod komen. Zij zullen nooit de hoofdactiviteit van de Bosgroep vormen, maar wel steeds op de achtergrond aanwezig zijn. Waar gewenst of nodig, zullen zij maximaal gerealiseerd worden na overleg met de Raad van Bestuur.

6.4. Communicatiestrategie voor ledenwerving

Wat betreft de communicatiestrategie voor ledenwerving wordt de sinds 2007 ingeslagen weg verder bewandeld.

Verschillende bestuurders willen graag een grotere naambekendheid in het werkingsgebied realiseren, onder andere via regelmatige persberichten. Dit zou ongetwijfeld ook een positief effect hebben op het vrijwilligersengagement onder de leden. Men schaaft zich liever achter een gekend initiatief! Gezien de huidige beperkte personeelscapaciteit en het geschatte aantal privé-boseigenaars in het werkingsgebied (nl. tot 10 000) is een grootschalige communicatie echter geen goed idee. Zo komt ofwel de kwaliteit van de huidige dienstverlening in gevaar, ofwel worden de wachttijden te lang.

Via boscomplexwerking maakt de Bosgroep momenteel de meeste nieuwe leden. Op dit moment is dit de meest efficiënte manier voor ledenwerving, mét behoud van de kwaliteit in de dienstverlening.

7. Boordtabellen

De cijfers, die worden vermeld in de boordtabellen, zijn indicatief en gaan uit van een 4/5 werkende coördinator en een voltijds werkende medewerker. In de praktijk blijkt dat er rekening mee moet worden gehouden dat personeel tijdelijk afwezig kan zijn, hoewel dit onvoorspelbaar is.

7.1. Boordtabel over 6 jaar

De boordtabel wordt in bijlage 10 weergegeven.

7.2. Boordtabel voor het komende werkjaar, inclusief kostenraming

Hieronder wordt een raming gemaakt van de jaarlijkse kosten. De boordtabel wordt in bijlage 10 weergegeven.

Basissubsidie voor 2010

Rubriek	Maanden tewerkgesteld	Voltijds-halftijds-4/5	In vermindering te brengen
Loonkost coördinator	12	4/5	- 0 x (1/5 x 75 000)
Loonkost medewerker	12	voltijds	- 0 x (1/12 x 25 000)
Basissubsidie voorgesteld			85 000 euro

Projectsubsidie voor 2010

Financierende instantie	Uitgaven (euro)	Inkomsten (euro)	Saldo (euro)
Totale kostprijs arbeidersploeg	44 800	-	- 44 800
Inkomsten boseigenaars	-	2 500	+ 2 500
Subsidie groenjobs	-	12 320	+ 12 320
Totaal per jaar			- 29 980

Vormingssubsidie voor 2010

Periode	Onderwerp	Interne vorming (i)	Externe vorming (ii)	Eenheidsprijs	Maximale aan te vragen subsidie (€)
Leden van de bosgroep					
24/04/2010	Bosmaaiergebruik	1		425 excl BTW	240
2010	Excursie leden	1		240	240
2010	Excursie leden	1		240	240
2010	Excursie Argonne voor leden	3		340 p pp	720
2010	Contactdag Limburgse Bosgroepen	1		Wordt gefinancierd door Provincie Limburg	0
2010	Excursie Bestuurders	5		240	1200
2010	Excursie leden	1		240	240
Juli	Dunnen en toekomstbomen	1		425 excl BTW	240
Oktober	Kettingzaag 2	2		850 excl BTW	480
SUBTOTAAL		17	0		3 600
Personeel van de bosgroep					
Coördinator					
2010	Communicatie (coördinator)	2		0	0
2010	Excursies, seminaries en studiedagen Bosbouw (coördinator)	1	2	240	720
2010	Sociale vaardigheden – management		1	80	240
Medewerker					
12/05/2010	Lees eens een bos (medewerker)	1		0	0
2010	Excursies (medewerker)	1		240	240
2010	Medewerkersdag		1	50	50
2010	Communicatie (medewerker)	2		0	0
2010	Provinciale wetten en begroting (medewerker)	0,5		0	0
2010	Co-2daagse (coördinator)		2	350	480
Arbeiders					
	Bosbeheer		3	0	0
	Technische cursussen		3	0	0
SUBTOTAAL		7,5	12	960	1 730
TOTAAL		18	12		5 330

(i) interne vorming = cursussen georganiseerd door de Bosgroep zelf (eventueel in samenwerking met Inverde)

(ii) externe vorming = cursussen georganiseerd door derden

Beheersubsidie voor 2009

De Bosgroep Limburgse Duinen vzw telt op dit moment (tot 31 augustus 2009) in totaal **213 leden** met in totaal **3120 ha bos** in beheer. Tegen 31/12/09 valt voor beide cijfers nog een toename te verwachten.

De berekening van de beheersubsidie voor 2009 wordt opgenomen in het definitieve activiteitenverslag van 2009.

7.3. Boordtabel voor rapportering van het voorbije werkjaar (activiteitenverslag)

De boordtabel wordt in bijlage 10 weergegeven.

Bijlagen

- Bijlage 1: Fiche projectvoorstel
- Bijlage 2: Kaartgegevens van het werkingsgebied
- Bijlage 3: Lijst met goedgekeurde beheerplannen
- Bijlage 4: Verslagen overlegmomenten werkgroep beleidsplan
- Bijlage 5: Statuten van de Bosgroep Limburgse Duinen vzw
- Bijlage 6: Kopie van de contracten van coördinator en medewerkster
- Bijlage 7: Ledenlijst dd. 31/08/2009
- Bijlage 8: Beknopt activiteitenverslag van het voorbije jaar (tot 31 augustus 2009)
- Bijlage 9: Doelstellingen, strategie, acties, indicatoren en randvoorwaarden BG LD
- Bijlage 10: Boordtabel BG LD